

Valmieras novada izglītības ekosistēmas attīstības stratēģijas 2024.-2030.gadam izstrāde

Tehniskā specifikācija

Stratēģijas nepieciešamības pamatojums

Valmieras novadā līdzšinējo izglītības attīstību noteica Valmieras pilsētas izglītības attīstības nozares stratēģija 2016.-2020.gadam, Valmieras pilsētas attīstības programma 2015.-2020.gadam, kā arī Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam. Nozīmīga daļa izglītības attīstībai veltīta Valmieras industriālo teritoriju attīstības koncepcijā 2019.-2039.gadam. Valmieras pilsētā izstrādāta arī karjeras attīstības atbalsta stratēģija 2018.-2022.gadam, kā arī 2019.gadā tika veikts novērtējums par izglītības tehnoloģiju izmantošanu Valmieras izglītības iestādēs, Burtnieku novada, Beverīnas novada, Mazsalacas novada, Naukšēnu novada, Rūjienas novada, Kocēnu novada, Strenču novada plānošanas dokumenti, Kocēnu novada izglītības nozares attīstības plāns, izglītības iestāžu attīstības stratēģijas.

Atbilstoši Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam "Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai" definējusi ilgtermiņa attīstības prioritātes un Rīcības virzienus:

IAP RV 2.1. Izglītības satura un procesa attīstība.

IAP RV 3.1. Institucionāli risinājumi atbalsta nodrošināšanai ikviena izaugsmei.

IAP RV 3.3. Pieaugušo izglītības attīstība.

IAP RV 1.1. Pedagogu sagatavošana, piesaiste un attīstība.

IAP RV 2.3. Izglītības attīstībai nozīmīgu partnerību veidošana.

IAP RV 3.2. Sadarbība ar vietējo kopienu un dalīta atbildība izglītības mērķu sasniegšanai.

IAP RV 4.1. Izglītības sistēmas un iestāžu efektīvas pārvaldības veidošana.

IAP RV 2.2. Izglītības vides attīstība

IAP RV 4.2. Pētniecībā un pierādījumos balstīta, lietotājcentrēta izglītības politika.

Izglītības un zinātnes ministrija nākamajiem septiņiem gadiem ir definējusi vairākus izaicinājumus un risināmās problēmas:

1. Nepietiekama pedagoga profesijas konkurētspēja;
2. Vāja pedagogu un akadēmiskā personāla ataudze;
3. Mūsdienu vajadzībām nepietiekami atbilstošs izglītības piedāvājums;
4. Nepietiekami iekļaujoša un sociāli emocionāli droša vide izglītības iestādēs;
5. Nevienlīdzīgas izglītības iespējas starp pilsētām un laukiem;
6. Zema motivācija un iesaistīšanās pieaugušo izglītībā;
7. Darba tirgū pieprasītu prasmju trūkums;
8. Nepietiekamas digitālās prasmes sabiedrībā;
9. Nepilnīga datu pārvaldība izglītības iestāžu un nacionālā līmenī;
10. Neefektīvs izglītības iestāžu tīkls vispārējā un augstākajā izglītībā.

Izglītības attīstības virsmērķis Latvijā 2021.-2027.gadam ir nodrošināt kvalitatīvas izglītības iespējas visiem Latvijas iedzīvotājiem, lai veicinātu viņu potenciāla attīstību un īstenošanu visa mūža garumā un lai veidotu viņu spēju mainīties un atbildīgi vadīt pastāvīgās pārmaiņas sabiedrībā un tautsaimniecībā. Izglītības attīstības virsmērķa īstenošanai periodā no 2021.gada līdz 2027.gadam ir izvēlēti četri mērķi, kas ir savstarpēji saistīti un papildinoši:

1. Augsti kvalificēti, kompetenti un uz izcilību orientēti pedagogi un akadēmiskais personāls;
2. Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts izglītības piedāvājums;
3. Atbalsts ikviena izaugsmei;
4. Ilgtspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība.

2020.gada 23.jūnijā stājās spēkā Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, kas noteic administratīvo teritoriju un novadu teritoriālā iedalījuma vienību izveidošanas, uzskaites, robežu grozīšanas un administratīvā centra noteikšanas nosacījumus un kārtību, kā arī apdzīvoto vietu statusa noteikšanas, to uzskaites kārtību un institūciju kompetenci šajos jautājumos. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Valmieras pilsēta ieguva Valmieras valstspilsētas statusu un ir Valmieras novada administratīvais centrs. Valmieras novadā ietilpst Mazsalacas, Rūjienas, Sedas un Strenču pilsētas un Bērzaines, Brenguļu, Burtnieku, Dikļu, Ēveles, Ipiķu, Jeru, Jērcēnu, Kauguru, Kocēnu, Ķoņu, Lodes, Matīšu, Mazsalacas, Naukšēnu, Plāņu, Ramatas, Rencēnu, Sēļu, Skaņkalnes, Trikātas, Vaidavas, Valmieras, Vecates, Vilpulkas un Zilākalna pagasti.

Izstrādāti Valmieras novada ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumenti Valmieras novada (Apstiprināti Valmieras novada domes sēdē 2022.gada 27.oktobrī).

Lai nākamajā plānošanas periodā Valmieras novadā ieviestu uz ilgtspējīgiem lēmumiem un nacionālajām izglītības attīstības pamatnostādņem balstītu izglītību, nepieciešams izstrādāt Valmieras novada izglītības attīstības stratēģiju 2023.-2030.gadam (turpmāk – Stratēģija), balstoties uz

ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2030 (ANO), kas nosaka sasniedzamos ANO mērķus Nr.4 “Kvalitatīva izglītība”, ANO Nr.11 “Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas” Eiropas izglītības telpa 2025 (EIT);

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam (NAP), NAP Izglītības kvalitāte un izglītības sistēmas efektīva pārvaldība, NAP Izglītība ekonomikas izaugsmei, NAP Pieaugušo izglītība.

Digitālās transformācijas pamatnostādņem 2021.-2027.gadam (DTP) un tajās noteiktajiem Rīcību virzieniem: RV1 “Darba ar jaunatni kvalitātes stiprināšana”, RV3 “Plašākas un aktīvākas jauniešu līdzdalības veicināšana”, RV2 “Darba ar jaunatni sistēmas izveide un attīstība”, RV4 “Darba tirgum un patstāvīgai dzīvei nepieciešamo prasmju un iemaņu apguves veicināšana”, RV5 “Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanas veicināšana.”

Nacionālās industriālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam (NIPP1. Rīcības virziens “Cilvēkkapitāla stiprināšana”

Stratēģijas mērķis

Stratēģijas mērķis ir noteikt izglītības attīstības prioritātes un virzienus Valmieras novadā 2024.-2030.gadam, atbilstoši esošajai situācijai un novada attīstības dokumentiem; nacionālajām izglītības attīstības pamatnostādņem, ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem 2030 (ANO), administratīvi teritoriālajai reformai, kā arī nacionālā un Eiropas Savienības līmenī paredzētajiem atbalsta mehānismiem.

Stratēģijā definētajiem stratēģiskajiem mērķiem, rīcības virzieniem, rīcības jomām un uzdevumiem kopumā jāsekmē efektīvu, ilgtspējīgu, modernu, kvalitatīvu un līdztiesības principos balstītu izglītības pakalpojumu attīstību.

Stratēģijas tvērums

Saskaņā ar Akadēmiskās informācijas centra 2018.gadā sagatavoto Latvijas izglītības sistēmas shēmu, kā arī ņemot vērā Valmieras novada specifiku, šīs stratēģijas aptver:

1. Pirmskolas izglītība (Pirmskolas izglītības iestādes: Ezītis, Ābelīte, Kārliena, Pienenīte, Vālodzīte, Krācītes, Sprīdītis, Buratino, Pasaciņa, Burtiņš, Namiņš, Sienāzītis, Auseklītis, Dārziņš, Vārpiņa, Minkāns, Valmieras 2.vidusskolas, Valmieras Gaujas krasta vidusskolas - attīstības centrs, Naukšēnu vidusskolas, Trikātas pamatskolas, Rencēnu pamatskolas, J.Neikena Dikļu pamatskolas, Rubenes pamatskolas pirmskolas izglītības grupas
2. Vispārējā pamatizglītība un vidējā izglītība (Valmieras sākumskola, Valmieras Pārgaujas sākumskola, Valmieras 2.vidusskola, Valmieras 5.vidusskola, Valmieras Viestura vidusskola, Valmieras Pārgaujas Valsts ģimnāzija, Valmieras Valsts ģimnāzija, Valmieras Gaujas krasta vidusskola - attīstības centrs, Mazsalacas vidusskola, Naukšēnu vidusskola, Rūjienas vidusskola, J.Endzelīna Kauguru pamatskola, Trikātas pamatskolas, Burtnieku Ausekļa pamatskola, Matīšu pamatskola, Rencēnu pamatskolas, J.Neikena Dikļu pamatskolas, Kocēnu pamatskola, Rubenes pamatskola, Strenču pamatskola, Brenguļu sākumskola, Ziemeļvidzemes pamatskola);
3. Profesionālās ievirzes izglītība (Valmieras Sporta skola, Valmieras Mūzikas skola, Valmieras Dizaina un mākslas skolas profesionālās ievirzes izglītības grupas, Valmieras profesionālās

- ievirzes inženierzinātņu skolas pilotprojekts, Kocēnu Sporta skola, Rūjienas Sporta skola, Rūjienas Mākslas skola, Rūjienas Mūzikas skola, Strenču Mūzikas skola, Mazsalacas Mūzikas un mākslas skola);
4. Profesionālā vidējā izglītība (Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola, tai skaitā Valmieras industriālo teritoriju attīstības koncepcijas 2019.-2039. gadam kontekstā);
 5. Interesu izglītība (visas pirmskolas, vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādes, visas profesionālās ievirzes izglītības iestādes, Valmieras jaunatnes centrs "Vinda", Valmieras inženierzinātņu - talantu skolas pilotprojekts digitālo un caurviju 21.gadsimta prasmju kontekstā, Tautskolas pilotprojekts, citas juridiskās un fiziskās personas, kas saņēmušas licences);
 6. Neformālā pieaugušo izglītība (pieaugušo izglītības digitalizēšanas projekts Valmieras Attīstības aģentūrā, Vidzemes Augstskola, Valmieras tehnikums, Valmieras Dizaina un mākslas vidusskola, Grāmatvedības un finanšu koledžas filiāle, Juridiskās koledžas filiāle, privātā sektora pārstāvji)
 7. Darbs ar jaunatni (Valmieras jaunatnes centrs "Vinda", Rūjienas Jauniešu centrs, Burtnieku Jauniešu centrs, Trikātas Jauniešu centrs);
 8. Karjeras attīstības atbalsts;
 9. Valmieras izglītības attīstība sadarbības kontekstā (Vidzemes Augstskola un Valmieras tehnikums, tai skaitā Valmieras industriālo teritoriju attīstības koncepcijas 2019.-2039.gadam kontekstā, Valmieras Koprades darbnīca "DARE", Rīgas Tehniskā universitāte u.c.);
 10. Metodiskā darbs un tā pārvaldības attīstība.

Stratēģijas saturs

Stratēģijai jāiever analīzes, stratēģiskās attīstības, rīcības un investīciju plāna sadaļas. Dokumenta provizoriskās sadaļas ir šādas:

A Analīze

1. Ievads un Stratēģijas izstrādes metodoloģija.
2. Vispārējs esošās situācijas raksturojums:
 - 2.1. Valmieras novada Izglītības jomas izvērtējums, un sasaiste ar novada attīstības dokumentiem;
 - 2.2. Izglītības jomas sasaiste ar ES, nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentiem.
 - 2.3. Izglītības pakalpojumu segmentācija un profesionālās un augstākās izglītības piedāvājums;
 - 2.4. Izglītības jomas pārvaldības un sadarbības ietvars;
 - 2.5. Ieinteresēto un iesaistīto pušu lomas;
 - 2.6. Atbalsta mehānismi izglītībā;
 - 2.7. Potenciālo vidusskolu vai ģimnāziju (10.-12.klase) izglītojamo interesējošo jomu izpēte;
 - 2.8. Demogrāfiskās attīstības raksturojums un tendences.
3. Pārskats par pašvaldībai pakļautajām izglītības iestādēm Valmieras novadā:
 - 3.1. Izglītojamo skaits un tendences;
 - 3.2. Izglītības rezultātu raksturojums;
 - 3.3. Izglītības iestāžu cilvēkresursu raksturojums;
 - 3.4. Izglītības iestāžu tīkla fiziskā infrastruktūra;
 - 3.5. Izglītības iestāžu finanšu resursu dinamika un efektivitāte;
 - 3.6. Sadarbības raksturojums ar citām izglītības iestādēm pilsētā, tai skaitā pieaugušo izglītībā;
 - 3.7. Sadarbības raksturojums ar privāto, valsts un nevalstisko sektoru.
4. Profesionālās, augstākās un pieaugušo izglītības ieguves iespējas Valmieras novadā:
 - 4.1. Profesionālās izglītības ieguves iespējas Valmieras novadā;
 - 4.2. Augstākās izglītības ieguves iespējas Valmieras novadā;
 - 4.3. Pieaugušo izglītības ieguves iespējas Valmieras novadā.
5. Valmieras novada izglītības jomas SVID analīze.
6. Demogrāfiskā analīze par iedzīvotāju skaitu Valmieras novada pagastos, sadalījumā pa vecuma grupām;
7. Svārstmigrācijas un iekšējās migrācijas analīze;
8. Izglītības pakalpojumu kvalitātes rādītāju analīze (papildu apakšnodaļas izstrāde, ietverot EDURIO un iedzīvotāju aptauju datu integrēšanu Stratēģijā);
9. Izglītības ekosistēmas pieejas izmantošana iesaistīto un ieinteresēto pušu analīzē;
10. Karjeras izglītības un atbalsta izvērtējums;
11. 9. un 12. klašu absolventu gaitu analīze;
12. 9. klašu noslēguma pārbaudes darbu rezultātu analīze (pēdējo piecu gadu periodā);

13. Pieaugušo izglītības piedāvājuma paplašināta analīze, veicot pakalpojumu sniedzēju aptauju.

B Stratēģiskā attīstība

1. Ievads.
2. Stratēģiskās attīstības ietvars:
 - 2.1. Valmieras novada izglītības nozares izvērtējums;
 - 2.2. Vīzija, Mērķi Valmieras novada izglītības nozares attīstībai
 - 2.3. Fakti un secinājumi;
 - 2.4. Izglītības attīstības stratēģiskie uzstādījumi,.
3. Izglītības pakalpojumu tīkla attīstības pamatprincipi Valmieras novadā:
 - 3.1. Izglītības pakalpojumu tīkla attīstības virzītājspēki;
 - 3.2. Metodoloģija un kritēriji;
 - 3.3. Izglītības pakalpojumu novērtējuma karte;
 - 3.4. Izglītības pakalpojumu attīstība vai attīstības scenāriji, struktūra un specializācija (tai skaitā tematiskie grozi un:
 - 3.4.1. Valmieras novads kā talantu centrs, pasākumi apdāvinātu izglītojamo atbalstam – spēju atklāšana un izcelšana.
 - 3.4.2. Mūžizglītības iespējas, darba tirgum nodrošinot prasmes ar augstāku pievienoto vērtību.
 - 3.4.3. Karjeras izglītības pakalpojumi, pamatojoties uz zināšanu un prasmju monitoringu, sadarbību starp izglītības iestādēm un uzņēmējdarbības sektoru novadā.
 - 3.4.4. Uzņēmējspēju sekmēšanai nepieciešamo zināšanu un prasmju apguves iespējas posmos pirmsskola - mūžizglītība.
 - 3.4.5. Profesionālā izglītības sistēma;
 - 3.4.6. Vadlīniju izstrāde mērķorientētai un kvalitatīvai sadarbībai starp izglītības iestādēm un darba devējiem, darba vidē balstītas mācību vides un prakses iespēju nostiprināšanai.
 - 3.4.7. Izglītības programmu un uzņēmējdarbības sasaistes sistematizācijas plāns (sasaiste ar profesiju standartu un profesionālās jomas sistēmu.)
4. Metodiskā darba pārvaldības attīstība
 - 4.1. Metodiskā darba pārvaldības attīstība vai attīstības scenāriji;
 - 4.2. Rekomendācijas metodiskā darba pārvaldības attīstībai.

C Rīcības plāns

1. Ievads.
2. Detalizēts rīcības plāns, t.sk. indikatīvais finansējums un tā avoti. Rīcības plānā pa rīcības virzieniem un jomām definēti uzdevumi, pasākumi, atbildīgās institūcijas un īstenošanas periods. (Ietverot rīcības Talantu piesaistes, karjeras izglītības un uzņēmējdarbības vides vajadzībām un attīstībai (Industriālo parku izveide Valmieras novadā) atbilstošu pasākumu īstenošanai. iekļaujot mūžizglītību, tālākizglītības kvalitāte un pieejamība)
3. Risku izvērtējums, tai skaitā definējot pasākumus riska mazināšanai vai novēršanai.
4. Valmieras novadā izglītības nozares vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti.
5. Izglītības jomas ilgtermiņa attīstības prioritātes Valmieras novadā (līdz 2039.gadam).
6. Stratēģijas īstenošanas rezultatīvie rādītāji, monitoringa uzraudzība un stratēģijas aktualizēšanas kārtība.

Izpildes posmi un termiņi

Darbs pie stratēģijas izstrādes veicams divos posmos:

1. Projekta uzsākšana, situācijas izpēte, datu apkopošana, analīze, kā arī rezultātu apkopošana un saskaņošana veicama 15 kalendāro nedēļu laikā no līguma noslēgšanas dienas.;
2. Stratēģijas un rīcības plāna izstrāde, saskaņošana un stratēģija dokumenta gala redakcijas sagatavošana un prezentācija veicama līdz 2024.gada 30.maijam. 2.posma noslēgšanu apliecina abpusēja gala pieņemšanas nodošanas akta parakstīšana.

Sadarbība ar Pasūtītāju

1. Uzsākot darbu, Pusēm jāsaskaņo detalizēts darbu izpildes grafiks, kā arī, ja Puses vienojas, stratēģijas izstrādes metodoloģija;

2. Abas Puses katra nosaka atbildīgo kontaktpersonu komunikācijas nodrošināšanai un atbalsta sniegšanai dokumenta izstrādes laikā;
3. Par Stratēģijas izstrādes gaitu Izpildītājs informē Pasūtītāju, reizi nedēļā nosūtot uz Pasūtītāja kontaktpersonas e-pastu īsu, konspektīvu pārskatu par tekošajā nedēļā paveikto un turpmāk plānotajām aktivitātēm;
4. Izstrādes gaitā Pasūtītājs var lūgt prezentēt Stratēģijas izstrādes progresu vai Stratēģiju tā brīža redakcijā, veicot nepieciešamos precizējumus vai izsakot priekšlikumus precizējumiem.
5. Abas Puses var viena otrai piedāvāt priekšlikumus Sadarbības veiksmīgai nodrošināšanai visā Stratēģijas izstrādes laikā.

Stratēģijas noformēšana

1. Stratēģijas izstrādes laikā Izpildītājam jāņem vērā uz izglītības nozari attiecināmie nacionālie, reģionālie un lokālie attīstības plānošanas dokumenti;
2. Stratēģija jānoformē latviešu valodā atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas regulē attīstības plānošanas dokumentu izstrādi. Stratēģijas kopsavilkums sagatavojams arī angļu valodā;
3. Gala dokuments iesniedzams elektroniskā formātā (*.pdf, *.doc un/vai *.xcl), kā arī papīra formātā iesiets cietos vākos trīs eksemplāros.